29

HACIHÜSEYİNLER EVİ VE BİR RESTORASYON ÖYKÜSÜ

Akçasu'da Hacıhüseyinler Konağı'nda doğup büyüyen bir Safranbolulu olarak bu evden ve evin restorasyon öyküsünden söz etmek de ilginç olacaktır. Çünkü bir Safranbolu evinin tüm özelliklerini bir arada bulundurduğu için, öncelikle bir Safranbolu evi tanıtılmış olacaktır. Şu açıdan da ilginç olacaktır; çünkü bir Safranbolulunun ata yadigarı olarak sahibi olduğu bir evin, yıkılıp harap olmaması için gösterdiği çabalar anlatılacaktır.

Sözkonusu eve, son zamanlarda *"Hacıhüseyinler Konağı"* denilmeye başlanmış olsa da Hacıhüseyinler Evi denilmesini yeğlemek lazım. Çünkü eskiden konak sözcüğü hiç kullanılmazdı. Safranbolu'da konak'ın, sözlükteki "*büyük ve gösterişli ev"* tanımına tümüyle uygun çok sayıda konut olmasına karşın, "*Kaymakamlar Evi",* "*Kileciler Evi*" söylemleri gibi, hep ev denirdi.

Safranbolu evleri için konak deyimi, Safranbolu'nun yurt içinde ve dışında ünlü bir kent olmasının ardından, son 30-35 yıldır kullanılmaya başlandı.

► EVİN YAPIMI VE SAKİNLERİ :

Hacıhüseyinler Evi, Safranbolu Akçasu Mahallesi, Ulukavak Sokak'tadır. Bu sokaktaki 16 No.lu Hacıhüseyinler Evi, MUSLUBEYOĞLU HACI HÜSEYİN HÜSNÜ tarafından yaptırılmıştır. Safranbolu'da her ev, o evde oturan ailenin lakabıyla ya da yaptıran kişinin adıyla anılır. Kendi adına izafeten, ailesine Hacı Hüseyinler lakabı verildiği için, ev de "*Hacıhüseyinler Evi"* olarak bilinir. Ancak aile lakabı, geçen zaman içinde ağızdan ağıza "*Hasseyinler"*e dönüştüğünden, ev de "*Hasseyinler evi"* olarak söylenegelmiştir. Musul'dan gelip Safranbolu'ya yerleşmiş bir aileden olduğu bilindiği için, nüfus ve tapu kayıtlarında evi yaptıran zatın adına, Muslubeyoğlu Hacı Hüseyin Hüsnü olarak yer verilmiştir.

Evin hemen aşağısındaki Lutfiye (Kaçak) Camisi'ni de Muslubeyoğlu Hacı Hüseyin Hüsnü yaptırmıştır. Evden sonra yapıldığı bilinen caminin kitabesindeki yapım tarihi olarak gösterilen 1880'e göre, evin yapılış tarihinin, 1870'li yılların başı olduğu düşünülmektedir.

Evin yapımından bir süre sonra, bahçesine bitişik olarak düzenlenen ve *"Dış bahçe*" olarak adlandırılan yeni bahçenin duvarındaki bir taşa, *"Allah"* sözcüğünün üstüne Hicri 1298 tarihinin *(miladi 1880)* kazınmış olması, bu düşüncenin bir başka kanıtını oluşturmaktadır.

1829 doğumlu Hacı Hüseyin, 1916 yılındaki vefatına kadar bu evde yaşamıştır. Vefat ettiğinde, birlikte oturduğu kızı Habibe Hanım ile Habibe Hanım'ın torunları küçük yaştaki Mehmet Vefai ve Mustafa Haşim dışında, altsoyundan hiç kimse hayatta değildir.

Habibe Hanım'ın 1936 yılında vefatından ve Mehmet Vefai'nin de talihsiz bir olay nedeniyle Safranbolu'dan ayrılarak, 1950 yılında hiç evlenmemiş olarak vefatından sonra, ev Mustafa Haşim ULUKAVAK'ın mülkiyetine geçmiştir. Onun vefatıyla da ev, oğlu bu satırların yazarı Kızıltan ULUKAVAK ile kızı Zehra Şükran TAŞKIRAN'a intikal etmiş bulunmaktadır.

Habibe Hanım; torunları Mehmet Vefai ile Mustafa Haşim kardeşler ve Halime ULUKAVAK

Ben annem, babam *(Mustafa Haşim - Halime ULUKAVAK)* ve kardeşim Şükran'la birlikte çocukluğumda ve ilkokul ile ortaokul öğrenimim sırasında sürekli olarak, daha sonraki yıllarda da, zaman zaman bu evde yaşadım. Annem 1960; babam 1961 yılında vefat etti. Kız kardeşim Şükran, hem çocukluk dönemini ve hem de eşi Necmettin TAŞKIRAN ve çocuklarıyla birlikte tüm yaşamını, 2009 yılına kadar, kesintisiz olarak bu evde geçirdi.

Hacıhüseyinler Evi (Ressam: Suna GÜMÜŞSUYU)

► HACIHÜSEYİNLER ŞECERESİ (Aile Soyağacı)

Hacıhüseyinler Evinde yaşayanların yanı sıra, tüm aile bireylerini de topluca gösteren Hacihüseyinler Aile Şeceresi *(soy ağacı),* şöyledir:

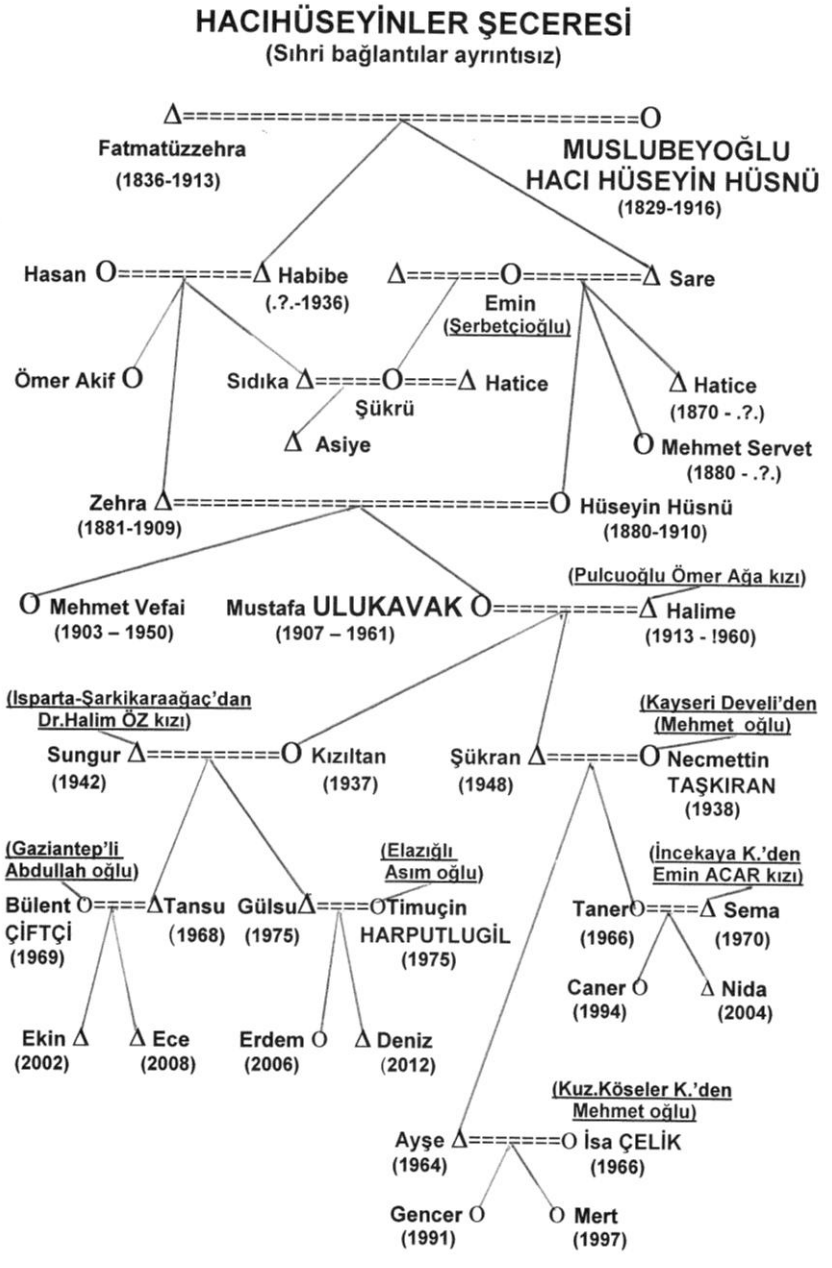

İşaretler: ===== Evlilik bağı, O Erkek çocuk, Δ Kız çocuk

► EVİN ŞİİRİ

Yapıldığı dönemdeki Hacıhüseyinler Evi, kaside biçiminde yazılan bir şiirde ilginç betimlemelerle anlatılır. "*Kadri"* isimli, bir şairin yazdığı ve ne zaman yazıldığı bilinmeyen bu şiir, evin üst kat çardağında camlı bir tahta çerçevede

yıllardır asılı durmaktadır. Şair Kadri'nin, karşı komşu, Hocaanalar'dan Hakkı ve Razı AĞAR kardeşlerin babaları, Zati AĞAR'ın dedesi, Safranbolu Maliyesinde görevli Abdülkadir Bey (Kadri ya da Kadir Bey) olabileceği düşünülebilir.

Belediye Başkanı olduğum dönemde Prof.Dr.Doğan KUBAN'ın da aralarında bulunduğu bir grupla gelip, bir süre Safranbolu'da kalan İstanbullu eski yazılı, el yazması kitap uzmanı Kemal ELKER'e, 29.03.1980 tarihinde, bu kasideyi Arap harfleriyle yazılı özgün metninden okuttum ve çok etkisinde kaldım.

Anlamına olabildiğince bağlı kalarak, Osmanlıca sözcük ve deyimlerle yazılmış kasideyi Türkçeleştirme çabasına giriştim. Dört gün kadar uğraştım ve Şair Kadri'nin, Hacıhüseyinler Evi'ni anlatan kasidesini, 03.04.1980 tarihinde, hece vezniyle Türkçeleştirmeye çalıştım. Kasidenin özgün metni ile Türkçe sözcüklerle ve hece vezniyle düzenlenmiş yeni metni şöyledir:

EVİN KASİDESİ	EVİN ŞİİRİ
İlâhi sakla âfât-ı dehr'den dâr-ı dilşâdı Hemîşe hıfz kıl Yârab içinde olan efrâdı	Dünyanın afetlerinden bu hoş evi sakla Ey Tanrım Her zaman koru içinde olan bireyleri Allah'ım
Numune gûya bahşeylemiş kâşâne-i Belkıs Hezrân oku Mâaşallah ne zîbâ yapmış üstâdı	Sanki Belkıs'ın sarayının bir örneği bağışlanmış Denilsin Mâşallah, ustası ne de güzelim yapmış
Nukuş-u sanatta hep hünerverler kalır aciz Ne sanattırki hayran eyliyor nakkat-ü Bihzat'ı	Her usta beceremez süslemelerindeki sanatı Hayran bırakır bu sanat, eleştirmenlerle Bihzat'ı
Bulunmaz Zafranbolu içinde böyle bir mevki Eser etrafınu ânın seher vakti seher bâdı	Bulunmaz hiç böyle bir yöre, Safranbolu içersinde Sabah olduğunda eser, seher yelleri çevresinde
Ne hoştur pîşgâhında bihişt-âsâ gülüstanı Safa bahşetmede bülbüllerin negamat-ü feryadı	Cennet gibi ne kadar hoştur önündeki gül bahçesi Mutluluk vermektedir bülbül çığlıklarının ezgisi
Bu dâr'ın sahibi Hacı Hüseyin Hüsnü Efendi'dir Nukûdun sarfedip oldu müyesser âna âbâdı	Bu evin sahibidir Hacı Hüseyin Hüsnü Efendi Harcayıp paralarını bayındır bir konut edindi
Murâdı üzre hasıl aman kıl Yarabbi dilhahın Tükenmez ömrüle kâmran ola evlâd-ü ahfâdı	Gerçekleşsin bu sevdiğinin aman Tanrım amaçları Mutlu olsun tükenmez yaşamla çocuk ve torunları
Senin haddin midir Kadri bu darı vasf-ü methetmek Meğerki genc-ü lütfûndan lutf ihsan ide Hâdi	KADRİ; bu evi niteleyip övmek beklenemez senden Olanak vermezse, sana Tanrı bağış hazinesinden

Yapılan araştırmalara göre, şiirde adı geçen, Belkıs, Hazreti Süleyman'ın kendisi için 3000 saray yaptırdığı söylenen Saba Melikesi'dir. Şair, çok abartılı bir biçimde, Hacıhüseyinler Evi'ni Saba Melikesi'nin sarayına benzetecek kadar övgüye layık buluyor. Şiirde adından bahsedilen diğer bir kişi Bihzat ise, 16. yüzyılda yaşamış ve Şah İsmail ile oğlu Şah Tahmasb zamanında çok ünlenmiş, İranlı ressam ve minyatür ustasıdır.

Şair Kadri, evi överken abartılarını o kadar arttırıyor ki, süslemelerindeki ustalığın hem eleştirmenleri ve hem de Bihzat gibi ünlü bir sanatkarı hayran bıraktığını bile söylemekten geri kalmıyor.

Kasidenin okutulduğu 1980 yılında, Hacıhüseyinler Evi ne yazık ki, bu tarihten yıllar öncesinde, şiirin yazıldığı dönemdeki gibi çok güzel bir görünümde değildi. Ancak sıvaları yer yer dökülmüş, kara kapaklarından bir kısmı yana yat-

mış bir durumda ve geçen zamanın acımasız yıpratıcı etkisiyle kocamış olsa da, yine de tüm görkemiyle ayakta idi.

Şiirdeki Osmanlıca sözcüklerin günümüz dilindeki karşılıklarını belirledikten sonra, bu şiiri defalarca okudum ve evi gözümün önüne getirdikçe, sanki bana "*ne duruyorsun beni onartsana; hastalandım, bana ilaç bulsana"* diye yalvarıp yakarıyor sandım. Şöyle bir dörtlükle duygularımı dile getirmeğe çalıştım: *Kızıltan'a da ne olur bul Tanrım parasal bir kaynak / En önemli görevi oldu bu evi onartmak / Ne Hacı Hüseyin ve ne de Mustafa ULUKAVAK / Hiç birinden aksi halde bekleyemez bağışlanmak"*

Evi onartmağa olanak bulunulamasa da, yeri geldiğinde anlatılacağı gibi, 2009 yılında kamuya bağışlamak suretiyle, evin daha uzun yıllar ayakta kalarak, yaşaması sağlanmaya çalışılmıştır.

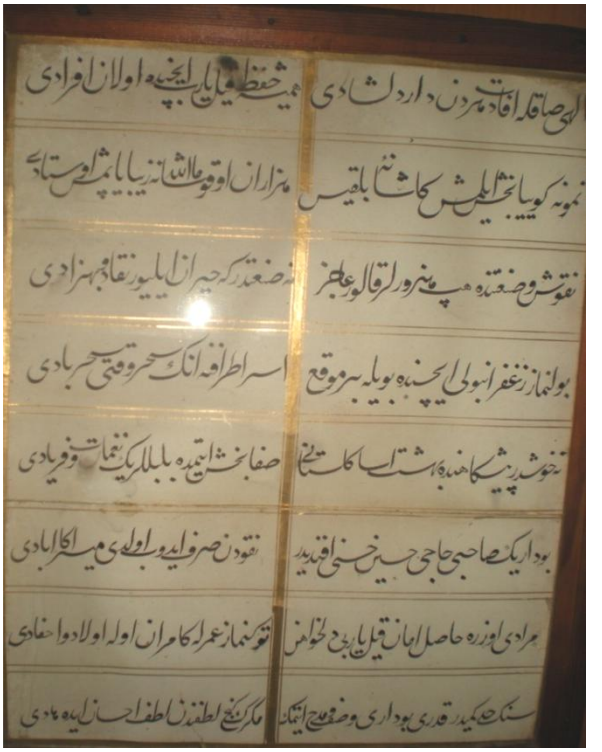

Evin şiirinin, yıllardır çardak duvarında asılı, özgün metni

Şairin çok abartılı övgüler yağdırdığı Hacıhüseyinler Evi'nde, gerçekten de görkemli bir konut olarak kabullenildiğinden olsa gerek, geçmiş yıllarda Safranbolu'ya gelen seçkin ve saygın konukların ağırlandığı söylenir.

Kurtuluş Savaşı sırasında ve öncesinde Safranbolu ve çevresinin ünlü eşkiyası Ovacıklı Eğri Ahmet, Cumhuriyetin hemen ilk yıllarında da yöre halkının başına bela olmağa devam eder. Hükümet'in, mutlaka yakalanması için birlikte görevlendirdiği Kastamonu ve Çankırı Valileri, eşkiyanın takibi sırasında bir süre Hacıhüseyinler Evi'nin üst katındaki iki ayrı odada kalırlar.

Babamdan duyduğuma göre, evin üst kat çardağı, iki Vali arasındaki *"senin jandarman yakalayamadı; benimki değil, seninki beceriksizliğinden kaçırdı"* biçiminde, çok şiddetli tartışmalara sahne olur.

Yakın zamanlarda Safranbolu'ya gelip, Hacıhüseyinler Evi'nde konuk edilen en ünlü kişi ise, 1978 yılında Belediye Başkanlığım sırasında, Atatürkçü düşüncenin yılmaz savunucusu, değerli bilim adamı, zamanın Kültür Bakanı Ahmet Taner KIŞLALI'dır. 1999 yılında ne yazık ki, çağ dışı güçlerce düzenlenen suikastta yaşamını yitiren Sayın KIŞLALI, Safranbolu'daki bu konukluğu sırasında, "*Kaymakamlar evi"* ile *"Arasta*"nın kamulaştırılıp restorasyonu başta olmak üzere, Safranbolu'nun korunmasına yönelik Devlet tarafından uygulamaya konulan bir dizi girişimin ilk adımlarını atmıştı.

► EVİN TANITIMI

Daha önce "*Safranbolu evine ve yaşam biçimine*" ilişkin bölümde, Hacıhüseyinler Evi'nden kaynaklanan bilgi ve gözlemlere yer verilmişti. Burada aynı konuları yinelemek yerine, sadece Hacıhüseyinler Evi kendine özgü nitelikleriyle tanıtılmaya çalışılacaktır.

Hacıhüseyinler Evi, tüm Safranbolu evleri gibi ahşaptır. Yapımında çok kalın direkler ve çok geniş tahtalar kullanılmıştır. Hemen yukarısındaki Hasandede kayası'ndan Akçasu deresi yatağına doğru uzanan ve *"yerli kaya"* denilen taş bir zemine oturtulduğundan, yüzyılı çok aşkın süre, büyük bir onarıma gereksinim göstermeden hep ayakta kalmayı başarmıştır.

Hacıhüseyinler Evi, zeminden birinci kata kadar kalın taş duvarlarla çevrilidir; duvardaki taşların arasında derz olarak kumlu kireç kullanılmış ve yapılan derz bir buçuk yüzyıla yakın süredir hiç dökülmeden ve bozulmadan günümüze kadar gelebilmiştir. Bu duvarların üzeri birinci kattan itibaren ahşaptır.

Bir çok Safranbolu evi gibi Hacıhüseyinler Evi de, zemin üstünde iki katlıdır. Odalar evin dört köşesinde yer alır, her odanın iki cephesinde de "*kara kapak'*lı, dar ve uzun pencereler bulunmaktadır.

Evin saçakları geniştir, saçağın altında, evin ön cephedeki 4 köşesine, Kelime-i Tevhid, "*Lailahe İllallah Muhammed Resulallah", "Allah", "Maşaallah" ve "Ya Hafız"* yazılı, cam çerçeve içinde, dinsel içerikli levhalar konulmuş bulunmaktadır.

Hacıhüseyinler Evi'nin dört köşesinde yer alan dinsel içerikli levhalar

Doğu cephesinde hem alt, hem üst katta, odaların açıldığı çardak'ın *(hol)*, bir çıkma üzerinde, kapaksız üçer penceresi vardır. Benzer çıkma ve kapaksız üç pencere, üst katta, evin güney cephesinde, iki köşe odasının arasında yer alan, *"sandık odası'*nda da vardır.

Her katın zeminine, genişliği 40-50 cm. dolaylarında çok geniş tahtalar döşenmiştir. Tahtalar zaman içersinde birbirinden ayrılarak, aralarında 1 cm. genişliğinde, Safranbolu deyimiyle, *"yarılgan"*lar oluşmuştur.

Evin birinci kattan itibaren dış cephesi, yerel deyimle "*yeydana*" denilen duvarlarla çevrilidir. Başta odalar olmak üzere, evin tüm iç bölümlerini de, yine yeydana duvarlar birbirinden ayırır.

Evin çatısı oluklu kiremittir; çatı'nın ortasında "*kuzgunluk"* denilen, evin damına çıkmayı kolaylaştıran özel bir bölüm bulunur. Çatıda yassı dikdörtgen tuğlalardan yapılmış 8 adet, oldukça yüksek baca vardır. Alt kattaki bir odanın bacası ile onun üstündeki odanın bacası birbiriyle bağlantılı değildir; ayrı ayrıdır.

Evin biri büyük, diğeri küçük iki kapısı bulunmaktadır; her ikisi de iki kanatlı olup, yine her ikisi de kimi Safranbolu evlerinden farklı olarak bahçeye değil, sokağa açılır ve dolayısıyla sokaktan önce bahçeye değil, eve girilmiş olur.

Evin batı yönünde, ön cephesinde Ulukavak sokaktaki *"yukarı kapı"* dan doğrudan doğruya evin birinci katına girilir. Bu kapının önünde, yoldan 50 cm kadar yüksekte, tek bir taş basamakla çıkılan yekpare, yassı ve geniş bir binek taşı bulunurdu.

Son 30-35 yıl içersinde yolun kotu binek taşı düzeyine kadar yükseltildiğinden, sokak ile kapı artık hemzemin bir konumda bulunmaktadır. Evin sağ yan cephesinde, yokuşa açılan, güney yönündeki *"aşağı kapı"*, hayvanların, sırtlarındaki yükle birlikte içeriye, *"Hayat"*a girebilmesi için, çok geniş ve yüksektir.

Hacıhüseyinler Evi'nde kapı mandalı ve halkalar, diğer Safranbolu evlerinden farklı olarak demir değil, sarı madenden, bakır kalay alaşımı olan ve bronz da denilen tunç'tan yapılmış olup, oldukça süslü ve gösterişlidir.

Evin aşağı kapısı zemini toprak olan *"hayat"*a açılır. Hayat'ın bahçe tarafında demir parmaklıklı iki penceresi vardır; pencerenin bulunduğu duvar çok geniş olduğundan, pencerenin içine odun istif edilir. Bu odun yığınına "*kor"* denir. Hayat bir kapıyla ahırla bağlantılıdır. Ahırda bir ineğimiz vardı. Yavruladığında bir süre, buzağısını da büyütürdük.

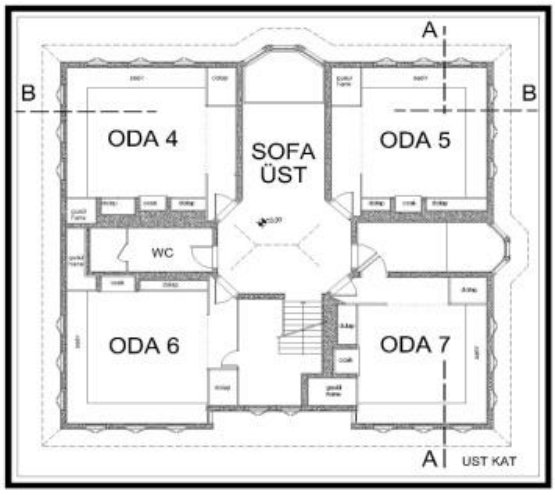

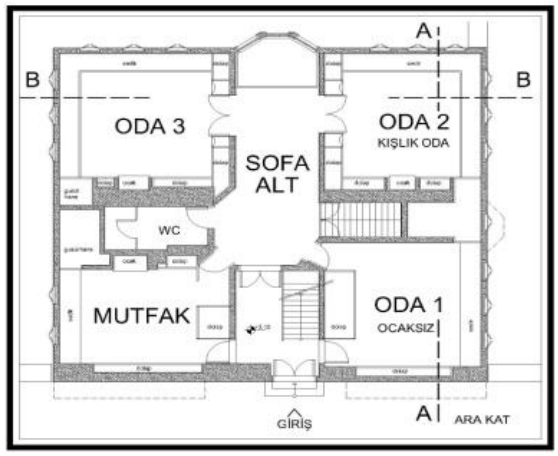

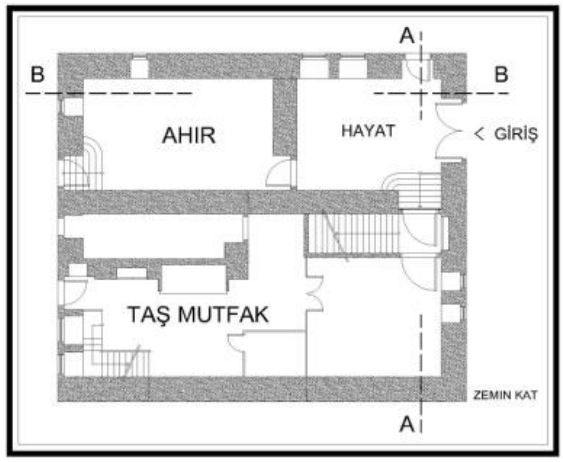

Hacıhüseyinler Evi'nin kat planları
(*Çizimler: Gülsu-Timuçin HARPUTLUGİL)*

Evin hayat kısmından, kesme taş basamaklardan oluşan bir merdivenle, *"taş mutfak*" olarak adlandırılan bölüme geçilir. Buranın zemini boydan boya çok geniş ve birbirine bitiştirilmiş kesme taşlarla kaplıdır. Burada "*kazan ocağı*" deni-

len büyük ocak bulunur. Bu ocağa yerleştirilen bakır kazan ve tavalarda kaynatılan bağ ve bahçe ürünlerinden, *"ezme"* (marmelat) ve pekmezin yanı sıra, dış bükey yuvarlak sac üzerinde yufka ekmeği de yapılırdı.

Hacıhüseyinler Evi, zemin katındaki "*Kazanocağı"*

Taş mutfağa alet edevat, kazma kürek, bel gibi bahçe gereçleri de konurdu. Burada doğal bir soğuk oda niteliğinde *"mağaza*" denilen bir bölümün yanı sıra, hububatın veya ceviz ve benzeri kuru meyve ve gıdaların saklandığı çok büyük ambarlar da bulunmaktadır. Taş mutfağın bahçeye açılan kapısı yanında, birinci kattaki "*aşevi"*ne, (mutfak) çıkan ve çıkış yeri gerektiğinde bir "kepenk"le kapatılabilen ayrı bir merdiveni vardır.

Hayat'ın taş mutfağa girilen kapısının yanından bir merdivenle birinci kata çıkılır; buraya *"çardak"* denir. Evin her iki katındaki odaların hepsi de çardağa açılır, Ancak odaların hiç biri diğerine bitişik değildir, odadan odaya geçilmez. Arada çardak veya merdiven boşluğu ya da tuvalet gibi bölümler bulunur. Odalar evin köşelerinde yer alır ve iki cephelidir. Her cephede üçer adet pencere bulunur. Sadece alt katta mutfak ile Ulukavak Sokak'a cepheli, ocağı ve bacası bulunmadığı için "*ocaksız içeri"* denilen odanın üçer penceresi vardır. Bu iki odanın diğer cephesine pencere yerine, dar ve uzun dolaplar yerleştirilmiştir.

Üst kat, alt kata göre tavanı daha yüksek olduğundan, daha serin olur ve yazın, üst katın çardağında oturmak yeğlenir. Bu nedenle buradaki sedire, "sofa" denildiği gibi, "*yazlık"* da denir. Üst kata çıkılan merdiven, alt kat merdiveni ile aynı yönde değil, farklı bir cephede yer alır. Ulukavak Sokak'taki kapıdan doğrudan alt kata girildiğinde, üst kata çıkılan merdivenle karşı karşıya kalınır.

Soba kullanımına geçilmeden önce evde kışın ısınma, her odadaki ocaklarda, günümüzün şömineleri gibi odun yakılarak sağlanmıştır. Ocağın önüne, tahta döşeme ile hemzemin olacak biçimde, ocak boyunca 90-100 cm uzunluğunda ve 40-50 cm genişliğinde düzgün yontulmuş ve işlenmiş bir taş yerleştirilmiştir. Ocaktan odaya sıçrayabilecek bir kıvılcım ya da kor parçasından tahta zemini korumak düşünülmüştür. Ocak önündeki bu taşın iki yanına da, yine ateşten korunmak için, 10 cm kalınlığında ocağa yakın olan kenarı yüksek, odaya uzanan kenarı ise, oldukça kısa, geometride dik yamuk olarak bilinen, bir kenarı

şevli, çok düzgün yontulmuş işlemeli, ateşe karşı siperlik ya da korkuluk işlevi üstlenmiş, ayrıca iki taş da dik olarak yerleştirilmiştir.

Ocak taşlarındaki biri 8.00'ı, diğeri 1.30'u gösteren iki saat resmi

Hacıhüseyinler Evi'nin, konukların da ağırlandığı en geniş odasındaki ocağın, siperlik ve korkuluk diye nitelendirilebilecek ocak taşlarının iç yüzüne ise, siyah boya ile iki saat resmi çizilmiştir. Aradan geçen 140 yılı aşkın sürede siyah boya rengini kaybetse de, saatlerin birinin 8.00'i, diğerinin 1.30'u gösterdiği seçilebilmektedir. Bu saatler herhalde süs olsun diye taşa resmedilmemiştir. Örneğin, Safranbolu'da Arasna Arkası sokak'ta, Hacıbakizade Şükrü Efendi çeşmesine işlenmiş saat, nasıl 1.32 gösterdiğinden, bunu 13.32 olarak kabullenip, çeşmeyi yaptıran zatın yandaki evinin yapılış tarihinin Rumi 1332 (miladi 1916) yılı olduğu yorumunda bulunuluyorsa, Hacıhüseyinler Evin'de, iki ocak taşındaki saatler de, bir formüle göre, evin yapım tarihini gösteriyor olabilir.

Şöyle bir yorumla, şu şekilde bir formül uydurulabilir; 8.00'i gösteren saatin yelkovanı 12'de, akrebi 8'de olduğuna göre, evin yapım yılının ilk üç rakamı 128 ! İkinci saat de 1.30'u gösterirken, yelkovan 6'da, akrep 1 rakamını biraz

geçmiş durumda bulunuyor. 128'in yanına 6'yı koyar, ortaya çıkan 1286 rakamına 1'i eklersek, 1287'yi buluruz ki, Hicri 1287 yılı, miladi 1871 yılına karşılık gelir. O halde, evin daha önce de belirtildiği gibi 1870'li yılların başında yapıldığı tezini, bu saatler de doğruluyor denebilir mi? Bu soruyu, herhalde ve ancak sanat tarihçileri yanıtlayabilir.

Hacıhüseyinler Evi'nde, alt ve üst katlarda ayrı ayrı, *"abdeshane*" olarak adlandırılan tuvalet bulunur. Tuvalete girildiğinde üzerinde ibrik ve sabunluk bulunan, *"abdestlik*" denilen, 50-60 cm yükseklikte bir bölüm ile zeminde, ince ve uzun tahta bir sehpa üstünde sıralanmış, içleri su dolu güğümler görülür. Oradan ayrı bir kapıyla tuvalet kabinine geçilir; tuvaletin gideri, kimi evlerdeki gibi, "*lağım" denen* (fosseptik) çukuruyla değil, "*algun"* denilen bir kanalizasyon hattından, Akçasu deresiyle bağlantılıdır.

Konukların yemek sonrası ellerini yıkamaları ya da abdest almaları için, el yıkama leğeni ve ibrik bulundurulur. Evin küçükleri, ellerini yıkayanlara kurulamaları için, havlu veya peşkirle ayakta beklerler.

Ramazanlarda teravih namazı ile bayram namazlarında tüm mahalleli gibi Hacıhüseyinler Evi'nin sakinleri de Kaçak Camisi'nde olurlardı. Ramazanlarda caminin yanındaki kahve mutlaka açılır; mahallenin erkekleri namaz öncesi orada bir araya gelirlerdi.

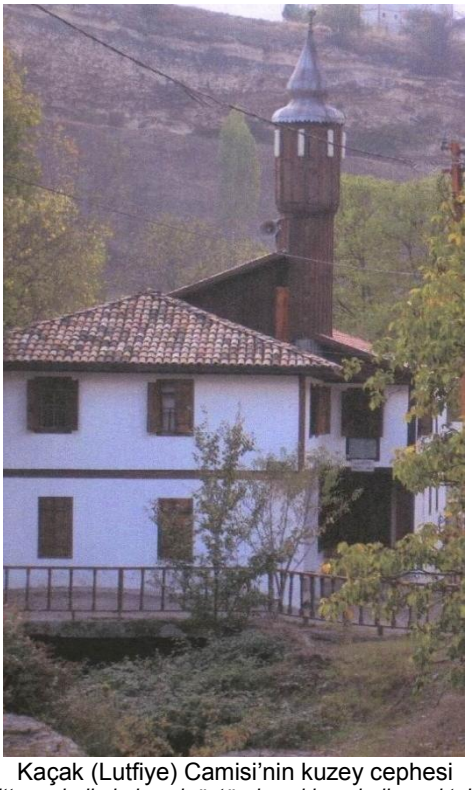

Kaçak (Lutfiye) Camisi'nin kuzey cephesi
(Altta mahalle kahvesi, üstünde eski mahalle mektebi)

► EVİN BAHÇESİ

Hacıhüseyinler Evi'nin zemin kattaki hayat, ahır ve taş mutfak bölümlerinde, üç ayrı bahçe kapısı vardır. Bahçede üstü kapalı bir mekan içersinde havuz,

içinde kazanocağı da olan çamaşırlık, fırın ve tuvalet yer alır. Fırında annemin *"cevizli çörek"* yaptığını anımsıyorum, ancak fırının kubbesi 35-40 yıl önce içine çökmüş ve kullanılamaz olmuştur.

Bahçenin evden uzak bir köşesine, çamaşırlığın yanına samanlık ve odunluk da yapılmıştır. Zaman içersinde bunlar yıkılmış olsa da, Ulukavak Sokak'taki bahçe duvarında, samanlık ve odunluk kapıları kalmıştır.

Evin üzerinde yer aldığı bahçeden ayrı olarak, bu bahçeden bir duvarla ayrılmış olsa da, ona bitişik; iki kanatlı bir kapıdan geçilerek girilen "*dış bahçe"* diye adlandırılan ikinci bir bahçe daha vardır. Daha sonra düzenlenmiştir. Burada başlangıçta "*mezarlık"* olarak adlandırılan ve ayrı bir kapıyla dışarı açılan bir bölüm oluşturulmuş ve mezar yerleri de belirlenmiş ise de, daha sonra vefat eden aile bireylerinden hiç birinin buraya defnedilmesi uygun bulunmamıştır.

Hacıhüseyinler Evinin her iki bahçesi de Hasandede kayası'nın yamaçlarından Akçasu deresine inen çok eğimli bir arazide, "*sekme"* denilen teraslama yapılarak düzenlenmiştir. Sekmelerin önüne örülen taş duvarların arkası başka yerlerden getirilen toprakla doldurulmuştur. Çeşitli genişliklerde, üç sekme yapılmak suretiyle, ancak bahçede düz mekanlar elde edilebilmiştir. Dolma toprak olduğundan ve altı belirli bir derinlikte yerli kaya ile kaplı bulunduğundan bahçe yeterince verimli değildir; sık sık çiftlik gübresine gereksinme gösterir.

Dış bahçenin nihayetindeki bir kapıdan çıkıldığında alt alta iki göz değirmen ve bir su mahzeni ile karşılaşılır. Değirmen, bilinen su değirmenlerinden çok farklı ve ilginç özellikler taşır. Hacı Hüseyin'in Efendi, değirmenin su olucklarını, hacca giderken gördüklerinden esinlenerek ağaç yerine, taş duvarlarla örülü geniş ve derin bir havuz biçiminde yaptırmış, bir duvarın üst kenarından, karşı duvarın alt kenarına doğru çok meyilli bir taş zemin oluşturarak, bu zeminin üstünü ve yan duvarları su sızdırmaz biçimde" *horasan*"la sıvatmıştır. Havuzların ark suyuyla doldurulup, alttaki kapak açılarak, su bitinceye kadar değirmenin, kısa süreli de olsa çalıştırılmış olabileceği de düşünülebilir.

Ancak Akçasu deresinde su, Mayıs sonundan itibaren kesildiğinden, değirmen, sürekli çalıştırılamamıştır. Değirmenin bugünkü kalıntılarına bakıp, zaman zaman tanık olunduğu üzere, kimilerinin burası *"Roma Hamamı"* imiş gibi yakıştırmalara kalkışmasının, gerçeklerle bağdaşır bir yönü bulunmamaktadır.

Hacıhüseyinler değirmeninin kalıntıları

Değirmene bitişik *"mahzen"* olarak adlandırılan, çok derin ve her tarafı kapalı, üstü kubbeli ve horasan'la sıvanmış su deposu ise, bahçedeki havuza gelen su ile doldurularak, alttaki çok büyük "filke"si *(vana benzeri büyük musluk)* açıldığında bahçenin sulanmasını sağlardı.

Mahzen dolmadıkça bahçedeki havuza su gelemezdi. Mahzenin suyuyla bahçedeki meyve ve sebzeler sulanırdı. Ancak bir yüz yıl kadar sorunsuz kullanıldıktan sonra, son 40 yılı aşkın süredir, gelip geçenlerden ne mahzenin kapısını, ne filkeleri korunabildi. Demir kapılar parçalandı, filkeler çalındı, mahzenin içi, taşla dolduruldu. Buna karşın mahzen, yan duvarları ve özellikle kubbeli tavanı yıkılmadan, zamana karşı direncini sürdürmektedir.

Özetle, Hacıhüseyinler Evi, çok geniş bahçesi ve bahçesindeki havuz odası, kazan ocağı, çamaşırlığı, fırını, tuvaleti, değirmeni, mahzeni ve ayrı bir bölüm olarak düzenlenmişse de, hiç kimsenin defnedilmediği *"aile mezarlığı*" ile bir büyük yerleşke konumundadır. Bu yerleşke 2009 yılına kadar aynen korunmaya çalışılmış ve sadece 1977 yılında, parasal gereksinim için, değirmenin arsası satılmak zorunda kalınmıştır.

Her yıl, Haziran'da "*dut silkme*" ve Eylül'de "*ceviz dokuma*" olarak adlandırılan meyve derlenmesi çok önemlidir. Dut ağaçlarının altına *"yaygı*" denilen çarşaf gibi çok geniş örtüler serilir; sonra dut ağacına çıkılarak, ayakla dutun dalları tekmelenir, yaygılara dökülen dutların bir kısmı *"sele"* denilen tahtalar üzerinde güneşte kurutularak *"dut kurusu"*na dönüştürülürdü.

Mevsiminde 3-5 kez silkelenip toplanan dutların büyük kısmı ise pekmez yapımı için kullanılırdı. Pekmez yapmak için toplanan dutlar, kazan ocağı'nda büyük kazan ve tavalarda kaynatılır, kaynatılma sırasında *"saplı"* denilen büyük bir kepçeyi andıran, kalaylı bakır bir kapla karıştırılır; sonra bir çuvala doldurulur, çuval tahta bir tablaya yerleştirilir, üzerine bir tür pres görevi yapacak biçimde değirmen taşı gibi yassı, yuvarlak ve çok ağır bir taş konulurdu. Ağırlığın etkisiyle sızan şıra bir kapta toplandıktan sonra, bir büyük bakır tavada kaynatılmak suretiyle suyu buharlaştırılıp yoğunlaştırılarak ya da geniş "*sini*"ler (bakır tepsi*)* içinde birkaç gün güneşte bırakılarak pekmeze dönüştürülürdü. İlki "*ateş pekmezi",* diğeri *"gün pekmezi"* olarak adlandırılırdı.

Pekmez yapmak üzere suyu alındıktan sonra çuvalda kalan dut posasına "*hüşge"* denir ve ineğe yedirilirdi. Ayrıca dutun bir tekinin dahi telef olmaması için çaba gösterilir; kendiliğinden yere dökülen ve toza toprağa belenmiş dutlar da ineğe yedirilmek üzere toplanırdı.

Dut silkme ev halkı tarafından gerçekleştirilebilirken, ceviz için mutlaka dışardan "*ceviz dokuyucu*" çağrılırdı. Dokuyucu, yerden ve daha çok ağaca çıkarak "*sırık"* adı verilen çok uzun ve çok sağlam bir sopa ile cevizin dallarına vurur, yapraklarıyla birlikte cevizler yere dökülürdü. Cevizin dışındaki yeşil kabuğun bıçakla soyulma işlemine *"ceviz kılıf etme"* denirdi ve bu işlem sırasında eller simsiyah ceviz karası olur, kara lekelerin çıkması uzun zaman sonra mümkün olabilirdi. Kılıf edilmiş ceviz evin bir odasında kurutulur, kuruyunca ambarda depolanırdı. Cevizler kargalara yem olmaması için bahçede kurutulmazdı.

Bahçedeki eriklerden erik suyu çıkartılır ya da *"pestil"* yapılırdı. Bir kısım erikler de *"sele*"ye (dar ve uzun tahta tabla) serilip, güneş altında *"erik kurusu"*na dönüştürülerek, kışın zevkle yenirdi. Ayrıca elmalar da dilimlenerek kurutulurdu; kurutulmuş elmaya Safranbolu'da "*tavşut"* denir.

Bahçede, Safranbolu'da *"kiren"* olarak adlandırılan. iki kızılcık ağacı bulunurdu. Kirenler suyu çıkartılarak ya da kurutularak değerlendirilirdi. Havuzun

yanında meyvesi çok bol bir ayva ağacı ile meyvesi çok büyük ve çok sert olduğu için *"eşekbaş armudu"* denilen bir armut ağacı da vardı. Toplanan ayva ve armutlar uzun süre bekletilir; kışın ilk aylarından itibaren yenirdi. Bahçede, ayrıca biri halen meyve veren, iki incir ağacı da bulunmaktaydı.

Dış bahçenin bir bölümü bağ'dı; bağda birkaç badem ağacı da yetişmişti. Başta fasulye olmak üzere bahçede domates, salatalık, patlıcan, mısır ve bamya gibi sebzelerin ekimi yapılırdı. Bamyalar, boncuk taneleri gibi ipe dizilerek kış için kurutulurdu. Safranbolu'da bakla'ya "*karabakla",* fasulyeye ise "*pakla"* denir. Yazın en çok tüketilen sebze, her Safranbolu evinde fasulyedir. Mevsiminde önce çubuklara sarılmaksızın yetişen "*oturak pakla"* sofralarda yerini alır; ama "*çubuk paklası"*nın çıkması dört gözle beklenir.

► HAVUZ

Hacıhüseyinler Evi'nin bahçesinde, kapalı bir mekan içindeki havuzun, Safranbolu'da bir benzeri bulunmamaktadır. Bağlar'da kimi bahçelerde olduğu söylenen, üstü kapatılmış benzer havuzlar, zaman içinde harap olup yıkılmıştır.

Yatay kesiti elips biçiminde, yontma taştan yapılmış Hacıhüseyinler Havuzu, değişik ve ilginç yapı özellikleri gösterir. 1873 yılında yapılan havuz, üstü ve etrafı kapatılıp, çepeçevre sedirli, işlemeli tavanı çok yüksek, 10 pencereli büyük bir oda içersine alınmıştır.

Hacıhüseyinler bahçesindeki havuz odası

Havuza 400 metre kadar uzaklıktaki Ulukavakdibi semtinden gelen suyunun aktığı poyraları, çevredeki ağaçların kökleri tıkardı. Tıkanıklığı gidermek için poyra içine tel salarak açmağa çalışılırdı. Bu çok zor ve zaman alıcı bir uğraştı. Bu çok zahmetli işe, bu satırların yazarı, öğrenimimi tamamlayıp, hayata atıldığı yılların hemen başında, su hattına demir boru döşeterek, suyun havuza devamlı akışını sağlamak suretiyle, 1962 yılında son vermiş ve havuzun içinde bulunduğu binayı da, 2003 yılında aslına uygun olarak, emekli olunca aldığı ikramiyenin bir kısmıyla restore ettirmiştir.

2003'te yapılan restorasyon sonrası Hacıhüseyinler Evi'nin bahçesindeki havuz

Uzun yıllar, "*çeşme ayağı"* denilen Ulukavakdibi çeşmesinin oluğundan taşan su havuza gelirken, daha sonra, yine Ulukavakdibi'nden geçen Akkuyruk suyunun kanalından bir "*masura"* su, Belediye kararıyla verilmeye başlanmıştır.

Havuzda erkek düğünlerinin yanı sıra, sünnet düğünleri yapıldığı da olurdu. 15 Temmuz 1945 Pazar günü benim ve bu tarihten 31 yıl geçtikten sonra 1976 yılında da kızkardeşimin oğlu Taner TAŞKIRAN ile birlikte Almanya'dan gelen teyze oğlumuz Sümer AKAT'ın oğlu Attila'nın sünnet düğünü, bahçemizdeki havuzun başında ve çevresinde yapılmıştır.

► ÇAMAŞIRLIK

Hacıhüseyinler bahçesinde su ile ilişkili, havuz kadar değerli bir diğer mekan çamaşırlıktır. Evlerde şehir şebekesi suyunun bulunmadığı, çamaşır makinelerinin kullanılmadığı dönemlerde Safranbolu'da çamaşır, daha çok, *"çamaşırlık"* olarak adlandırılan dere yatağının kenarındaki kayaların yontularak, düzgün yüzeyler elde edildiği yerlerde yıkanırdı. Eğer sokakta bir evin duvarındaki çeşme ile bağlantılı, duvarın arkasındaki evin hayatında veya bahçe içinde ayrı bir çeşme varsa, yanına çamaşırlık yapıldığı da olurdu.

Hacıhüseyinler bahçesindeki çamaşırlık ise çok farklıdır. Bahçede yontulmuş taştan çok geniş ve düzgün bir zemin oluşturulmuş ve üstü bir çatıyla kapatılmıştır. Aynı yerde çamaşırı sıcak suda kaynatmak için kazan ocağı da bulunmaktadır. Havuza gelen su, önce çamaşırlıktaki "*şarapna"* denilen kesme

taştan yapılmış, kesiti dikdörtgen bir mahalde toplanır, buranın sebilinden taşan su da, önündeki oluğu doldurur ve oradan kaynatılmak üzere kazana alınırdı.

Safranbolu'daki su kullanımı ile ilgili bölümde, dere kenarlarındaki çamaşırlıklardan da söz edilmişti. Hacıhüseyinler'in bahçesindeki çamaşırlıkta da, o bölümde anlatıldığı gibi, aynı malzeme, araç-gereç ve yöntemle çamaşır yıkanırdı. Kuşkusuz bahçedeki çamaşırlık gözden uzak, özel bir mahalde, çok daha rahat koşullarda çamaşır yıkama olanağı sağlardı.

Bahçedeki çamaşırlığı Hacıhüseyinler ailesi dışında, yakın komşular da kullanırdı. Komşular *"falan gün çamaşır yıkayacağız, çamaşırlıkta sizin bir işiniz var mı, ya da başka birisi çamaşır yıkayacak mı?"* diye sorarlar; bir engel yoksa belirlenen gün, havuza açılan bahçe kapısından girip, sadece çamaşırlarını değil, suyu kaynatmak için gerekli odunlarını da getirerek çamaşırlıktan yararlanırlardı. Mevsim yaz ise, çamaşırlıkta ön tarafı büyük bir çarşafla kapatılarak, çamaşırdan sonra yıkanılırdı.

Hacıhüseyinler çamaşırlığında; solda kazan ocağı ile zemindeki yıkama taşı, sağda su olukları

► EVİN GELECEĞİ

Babamın 1961'de vefatından sonra ve özellikle 1975 yılından itibaren Safranbolu'nun, evleriyle ünlenmesiyle birlikte Hacıhüseyinler Evi'nin geleceğine ilişkin çeşitli düşünceler içersine girdim. Öncelikle evin onarımını yaptırmak kafamı sürekli meşgul eden bir husustu. Kültürel değer taşıyan evini onartmaya maddi olanağı bulunmayan; ancak o evin, gelecekte de ayakta kalmasını arzulayan bir kişi olarak çırpınmağa başladım. Ne yazık ki, bu konuda hep açmazlarla karşı karşıya kaldım, bir çözüm yolu bulamadım.

Evimizin her köşesinde bir anım vardı. "*Şurada annem örgü örerdi, şu köşede babam otururdu, bu oda benim yatak odamdı, şurada ders çalışırdım…"* gibi belleğimde yer etmiş, paha biçilmez anılarla, geçmişi yeniden yaşıyordum.

Belediye Başkanlığı yaptığım dönemde ve daha sonra Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'ndaki görevlerim sırasında evin restorasyonunu gerçekleştirebilmek amacıyla, kamusal kaynak ve kurumlara başvurmak, üst dereceli kamu görevlisi statümle ilişkilendirilerek, haksız da olsa, yanlış değerlendirmelere yol açabilirdi. Bu nedenle kamuda görevliyken, evin onarımı konusunda kamu kurumlarına, hiç bir istemde bulunmadım; emekliliğimi bekledim.

2002 yılı sonunda emekli olunca, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu uyarınca, "*Onarıma Katkı Fonu"*ndan yararlandırılabilmem için, gerekli projeleri hazırlatarak 2006 ve 2007 yıllarında iki kez Kültür Bakanlığı'na başvurdum. İstemim, ne yazık ki kabul edilmedi; buna çok üzüldüm.

Bu arada 20.08.2006 tarihli Milliyet Gazetesi'nde Çetin ALTAN'ın, aruz vezniyle, 16 yaşında iken yazmaya çalıştığını bildirdiği "*Viran Köşk'e*" isimli şu şiirini okudum: *" Büyük ceviz kurumuş, çöplük olmuş eski havuz / Evin önündeki çardakta bir melal sonsuz - Yeşil demir kapının içli, bezgin inleyişi / Diyor gibiydi açarken, "üzülme dertli kişi" - Hüzünle seyre koyulmakla doğduğun odayı / Dirilmiyor ki o mesut zamanların sarayı - Çabuk unutmalı geçmişte saklı günlerini / Onunla nerde oturdun düşünme hiç yerini - Ve bahtiyarlığı dersen ki tatmadım şayet / Çocukluğun uyuyan köhne köşkü var, söylet."*

Bu şiir bana Hacıhüseyinler Evi'ni anımsattığından; dede yadigarı, baba mirası evim için çok hayıflandım ve şiire bir nazire'de bulunmağa çalıştım**:**

"*Büyük ceviz kurusa da, otla kaplanmadı havuz / Babamın korktuğu gerçekleşmedi, mutluluk sonsuz / Ancak, kara kapakların her rüzgarda inleyişi / Sorar gibiydi, "ev niçin onarılmaz dertli kişi" / Hüzünle seyretmekle evi ve doğduğum odayı / Onarımın bulunamıyor ne yazık ki kolayı / Nasıl denir çabuk unut, geçmişteki günlerini / Viran kalacaksa kalsın, düşünme sen hiç evini / Mutluluğa nasıl ulaşılabilir dersen şayet / Ata yadigarı evi onartarak derim, elbet."*

Daha önce de, 01.09.2004 tarihli Milliyet Gazetesi'nde Yusuf Ziya ORTAÇ'ın İstanbul Vaniköy'de oturduğu evle ilgili duygularını bir şiirinde şöyle dile getirdiğini okumuş ve çok duygulanmıştım: "*Dedemden yadigar olan bu evi / Kışın fırtınası, yazın alevi / Daha ben doğmadan ihtiyarlatmış / Bazen bir hülyaya fikrim dalar da / Düşünür derim ki bu odalarda / Kim bilir kaç kişi oturmuş yatmış"*

Bu şiirde olduğu gibi, insanların doğduğu eve ilişkin duyguları, zamanımızın moda deyimiyle sadece *"nostalji"* olarak açıklanmamalıdır. Evi yaptıran kişinin torunlarından ya da o evde kuşaklar boyu oturan ailenin hayattaki bireylerinden biri olmanın verdiği görev ve sorumluluktan kaynaklanan duygular, çok daha ön plana çıkabilmektedir. Nitekim Yusuf Ziya ORTAÇ'ın yukardaki şiirine nazire olmak üzere, baba evimi, evi yaptıran Hacı Hüseyin'in *"torununun torunu"* olarak, restore ettirememenin verdiği eziklik duygularını, aşağıdaki dizelerde açığa vurmağa çalışmaktan kendimi alamamış bulunuyorum.

Atalarımdan yadigar bu evi / Yıpratmasın etkenlerin her nevi / Denilsin hep, nasıl ayakta kalmış / Böylesi bir hülyaya daldığımda / Gerçeklerle yüzleşirim anında / Kalırım hep çaresiz ve şaşırmış / Evimde onarım gerekmektedir / Dökülüyor artık her

taraf bir bir / Unutmamalı zaman çok azalmış / Çırpınırım bulmak için bir imkan / Bulabilsem işte artık o zaman / Giderim gözü arkada kalmamış"

Gözüm arkada kalmadan bu dünyadan göç etme olanağına kavuşmak, ancak 2009 yılında gerçekleşti. Zamanın Safranbolu Kaymakamı İzzettin KÜÇÜK ilgi gösterdi. (5706 sayılı, İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Hakkındaki Yasaya, 5766 sayılı yasayla 2008 yılında eklenen geçici 3. maddede öngörülen, Dünya Kültürel Miras Listesi'nde yer alan veya yer almaya aday yörelerdeki kültürel varlıkların korunması için ödenek ayrılacağına ilişkin hüküm uyarınca Hacıhüseyinler Evi için, Karabük İl Özel İdaresi'ne 400 Bin lira gönderildi.) Evdeki yarı payı karşılığı kardeşime 200 bin lira gibi cüz'i bir para ödendi. Kardeşim bu parayla kendisine bir ev aldı. Restorasyonun hemen yapılması koşuluyla, diğer yarı payı ben, bedelsiz olarak kamuya bağışladım.

Aslında, ata yadigarı, baba mirası bir evi elden çıkarmak, hiç de kolaylıkla uygulamaya konulabilecek bir davranış değildi. Yapıldığından 140 yıl sonra, evdeki yarı payımı ben bedelsiz olarak; diğer yarı payı da kızkardeşim değerinin çok altında bir bedel karşılığında, kamuya devrederken tek amaç, evimizin viran olmaması ve en az, bir 140 yıl daha yaşamasını sağlamaktı.

En kısa sürede onarıma gereksinim gösteren evimiz, kamuya maledilmeseydi, onartabilme olanağı bulunamadığı için, daha uzun yıllar ayakta kalamayacaktı. Reha GÜNAY'ın "*Geleneksel Safranbolu Evleri ve Oluşumu"* kitabı başta olmak üzere çeşitli yayımlarda ve "*Safranbolu'da Yeni Zaman*" gibi belgesel filmlerde de yer alan Hacıhüseyinler Evi, bir Safranbolu evinin tüm niteliklerine sahip, önem ve özellik arzeden, özgün bir evdi. Ayrıca, 2003 yılında "*En İyi Korunan Havuzlu Ev Onur Ödülü*"ne layık bulunmuş; havuzunun duvarına, bununla ilgili bir plaket çakılmıştı.

Bu nedenle, kültürel bir varlık olarak değerinin gerektirdiği özenin gösterilmeyeceği kaygısını taşıdığımdan, evimizi özel kişi ya da kurumlara satmayı hiçbir zaman düşünmedim. Kamunun elinde olması ve kamusal amaçlarla kullanılmasıyla, hem evimizin onarılıp yaşatılmasını ve hem de Safranbolu kültürüne katkıda bulunmayı en uygun bir davranış olarak gördüm.

Bu davranışımı, öte dünya'da yattıkları yerden, evi yaptıran Hacı Hüseyin dedem ile babam Mustafa ULUKAVAK'ın da onaylayacakları umudunu taşıyordum. Umudum, Devletimize ve Devletimizin Safranbolu ve Karabük'teki en üst düzey yöneticilerine olan güvenimden kaynaklanmaktaydı.

Devir sözleşmesi uyarınca, hiç el değiştirmeksizin aynı ailenin 6 kuşağının, 140 yıl boyunca yaşadığı bu evin, *"Safranbolu evi"* olarak tanıtılabilme özellik ve niteliklerini yitirmemesine özel önem ve değer verilmesi ön koşuldur. Ayrıca, evin münhasıran, onursal ve kamusal özellik ve ağırlık taşıyan hizmetlere tahsis edilmesi; sanatsal ve kültürel amaçlı etkinlikler dışında kullanılmaması ve sürekli *"HACIHÜSEYİNLER EVİ"* olarak adlandırılması, Safranbolu Kaymakamı'nın imzaladığı, Karabük Valisi'nin onayladığı; 16.02.2009 tarihli, Tapu'da da bir örneği saklı bulunan, "*Devir Sözleşmesi*"nin uyulması zorunlu, diğer koşullarındandır.

Yine aynı sözleşmede, evin ilerde özel kişi ve kuruluşlara devredilmemesi, Safranbolu tarihi ve kültürel değerleriyle ilişkili olanlar başta olmak üzere, bana ait tüm kitap ve belgelerin, "*Kızıltan Ulukavak Kütüphanesi"* adı altında, evin bir odasında korunarak, ilgileneceklerin yararlanmasına sunulması, havuza açılan bahçe kapısının bir anahtarının bende bulunması ve hayatta olduğum sürece benim ve benden sonra altsoyumdan olanların, dost ve arkadaşlarıyla birlikte diledikleri zaman bahçeden ve havuzdan, oturma ve dinlenme amaçlı yararlanmaları da, evin devir koşulları arasında yer almış bulunmaktadır. .

Evden, Mayıs/2009 başında kızkardeşim ayrıldı. Safranbolu evine özgü bir kısım taşınır eşya ve mefruşat evde bırakıldı.

Devir sözleşmesi gereğince evin bir an önce restorasyonunu sağlayabilmek için Özel İdare'ye gönderilen para, Karabük Valiliği'nce, Safranbolu Hizmet Birliği'ne aktarıldı. Evin çatı ve dış cephe onarımı için Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın "*Onarıma Katkı Fonu"*ndan yardım yapılması amacıyla birkaç yıl önce hazırlattığım, ancak sonuç alamadığım, Ankara Tabiat ve Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu'ndan onaylı projeyi verdim.

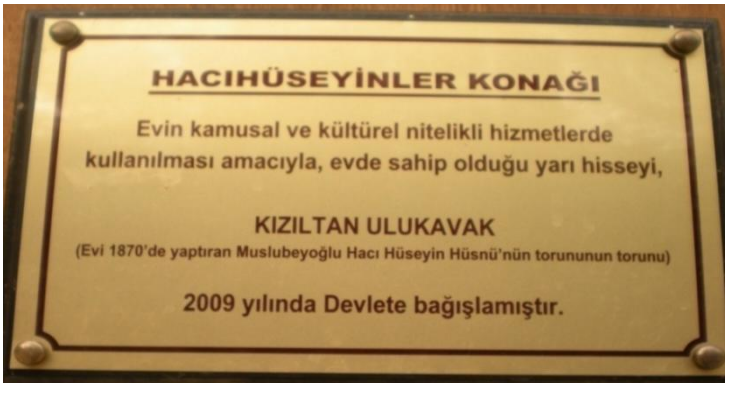

Bu projeye göre evin onarımı için, Safranbolu Kaymakamlık Hizmet Birliği tarafından 14.08.2009 tarihinde yapılan ihalede, restorasyon işini Mehmet Baki DUVAN üstlendi. Dış cephe ile çatının restorasyonu 2009 Sonbahar'ında tamamlandı. Evin içindeki ve bahçedeki düzenlemeler ayrı bir ihale konusuydu. 2010 yılında Valiliğin ilgi ve katkısıyla, bu ihale de gerçekleştirildi. Yapım işini, yine ilk yüklenici Mehmet Baki DUVAN üstlendi.

Mesleki bilgisi ve kişisel nitelikleriyle herkesin sevgi ve saygı duyduğu yüklenici Mehmet Baki DUVAN, para kazanmaktan ziyade, güzel bir eser ortaya çıkarmanın çabası içersinde oldu. Restorasyonu, özverili ve özenli bir şekilde, kısa sürede, şükran ve takdirle karşılanmasını gerektiren biçimde gerçekleştirdi.

Bu arada Karabük Valiliği'nde görev değişikliği oldu. Safranbolu'dan İstanbul-Üsküdar Kaymakamlığı'na atanan, Sayın İzzettin KÜÇÜK, Haziran/2010 ayı başında Karabük Valisi olarak geri döndü. Onun zamanında ev, Kaymakamlık Hizmet Birliği'nden Karabük Özel İdaresi'nin yönetimine devredildi.

Restorasyonu tamamlandıktan sonra, evin iç mekanların düzenlenmesi ve döşenmesi konusunda, 2011 yılında T.Turing ve Otomobil Kurumu'nun, Sayın Gürtan KÖKTÜRK'ün yönetimindeki bilgili, deneyimli, uzman personelinden yararlanıldı. Bu konuda, hem teknik, hem de parasal katkı sağlayan zamanın T.Turing ve Otomobil Kurumu Başkanı Sayın Uğur İBRAHİMHAKKIOĞLU'na şükranlarımı özellikle vurgulamam gerekir. 15.12.2012 tarihinde, Safranbolu''ya

gelen zamanın Kültür Bakanı Ertuğrul GÜNAY tarafından, ev resmen hizmete açıldı. Daha doğrusu hizmete açıldığı sanıldı. Oysa sürekli kapalı tutuldu. Sadece bahçe için, bir personel görevlendirildi. En önemlisi ev, işlevsiz bırakıldı.

Devir sözleşmesinde öngörüldüğü biçimde evin, Safranbolu'daki kültürel amaçlı etkinliklere mekan oluşturmasına ilişkin bir girişimde bulunulmadı. Amaç, sadece Karabük'e gelen, kimi kişilere Safranbolu evi işte böyledir diye göstermeye yönelik değildi. Eve sahiplenilmeliydi; bakım ve temizliği yapılmalıydı.

Sözleşme hükümlerinin yerine getirilmesi ve evin kaderiyle baş başa bırakılmaması için, 2013 yılından itibaren sürekli girişimlerde bulundum. 2015 yılı başlarında, evin boş kalmaması ve devir sözleşmesi uyarınca, eve bir işlev kazandırılması gerektiğini zamanın Karabük Valisi'ne anımsattığımda, *"Devlette boş bina çok: köylerdeki tüm okullar boş"* yanıtını alınca, *"taşımalı eğitim"* gereği, köy okullarının boş kalması ile Hacıhüseyinler Evi'nin boş bırakılmasını aynı kefeye koyan anlayış karşısında şoke oldum. Bir başka anlatımla, *"güvendiğim dağlara kar yağdı".* Bu durum karşısında, bir kenara çekilmek ya da hukuksal yollara başvurmak yerine, başka arayışlar içersine girmeyi uygun buldum.

Karabük Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Refik POLAT

Öncelikle, Karabük Valiliği'nin ve dolayısıyla İl Özel İdaresi'nin, devir sözleşmesinde öngörülen işlevleri kazandırabilecek bir başka kamu kurumunun evden yararlanmasını kabullenmesini düşündüm. Bu aşamada, Karabük Üniversitesi Rektörlüğü, çeşitli eğitsel ve kültürel etkinlikleri için evden yararlanabileceği öngörüsüyle, benim de muvafakatımı aldıktan sonra, İl Özel İdaresi'ne başvurdu. Temmuz/2016 ayındaki toplantısında, Karabük İl Genel Meclisi, Rektörlük isteminin kabulü yolunda karar verdi. Ağustos/2016 ayı başında, İl Genel Meclisi kararı doğrultusunda ve benimle imzalanmış olan devir sözleşmesi hükümleri paralelinde, evden yararlanmaya ilişkin Üniversite ile ayrı bir protokol düzenlendi.

Karabük Üniversitesi'nin değerli Rektörü Sayın Prof.Dr. Refik POLAT'a, bu konuda gösterdikleri ilgi, anlayış ve yaklaşım nedeniyle teşekkür ediyorum. Ziraat Yüksek Mühendisi olarak benim ilk mesleğimden olan ve dolayısıyla meslektaşım bulunan Rektör Sayın Prof.Dr. POLAT'ın Hacıhüseyinler Evi'ni, Üniversitenin çeşitli bilimsel toplantı, gösteri ve etkinliklerine mekan olabilecek bir düzene kavuşturacağı inancını taşıyorum.

Bundan böyle,*"Güvendiğim dağlara kar yağdı*" deyimini yinelemeyeceğimi umuyor ve artık aşağıdaki özdeyişin de hiç aklıma gelmemesini diliyorum.

Neleri umdum; ne buldum ?
Kendim ettim, kendim buldum!

► *Devir sözleşmesi, evin bir odasında, Kızıltan ULUKAVAK'a ait kitap ve belgelerle, onun adını alacak bir kütüphane oluşturulmasını öngörmekteydi. Sözleşme gereği oluşturulan "KIZILTAN ULUKAVAK KÜTÜPHANESİ"nden, aşağıda iki görüntüye yer verilmiş bulunulmaktadır.*

► RESTORASYON SONRASINDA HACIHÜSEYİNLER EVİ'NDEN İKİ GÖRÜNÜM

Evin yaz mevsiminde doğu cephesi

Evin güz mevsiminde kuzey-doğu cephesi